

Slovosled reflexivního *SĚ/SE* v dílech vybraných husitských autorů

Linda Rudenka
Ústav českého jazyka FF MU

Struktura

- Objekt výzkumu, zkoumaná díla a systém anotace dokladů
- Distribuce *sě/se* podle slovosledných pozic
- Porovnání výsledků s *BibIDrážd'*, *BibIOI* a *PazMuzA*
- Faktory ovlivňující slovosledné variace enklitik

SĚ/SE v dílech tří husitských autorů

- Tři díla napsaná v první třetině 15. st.:
 - Jan Hus, *O poznání cesty pravé k spasení (Dcerka)*
 - Jakoubek ze Stříbra, *O Boží krvi*
 - Petr Chelčický, *O trojiem lidu řeč*

SĚ/SE v dílech tří husitských autorů – funkce

Ve zmíněných textech se reflexivní sě/se chová jako **zájmeno v akuzativu**:

- po předložce (*pod sě, nad sě*),
- po srovnávací spojce *jako*,
- po zájmenu *sám*.

volný morfém:

- prostředek pasivizace (*čte sě o svatém Donatu*),
- prostředek intranzitivizace (*aby se na obci vozil*),
- slovotvorný prostředek (*sbírají se*),

- 4 ○ součást lexikální formy-**reflexivum tantum** (*báti sě, káti sě*).

Enklitické vlastnosti sě/se v textech HusDcerka, JakKrev, ChelčLid

- vyhýbá se pozici před pauzou a po pauze,
- může tvořit enklitickou skupinu
- nemůže být koordinováno a negováno,
- nenásleduje po spojkách *a, i, ale*,
- zpravidla nenásleduje po předložkách
- po vytýkacích částicích.

*A což potom dieš, lžeš: neb já kaji sě, želém hřiecha a **zpoviedal sem sě ho** pánu Bohu i vždy zpoviedám, dávaje sě jemu vinen, kterak sem kolivěk shřešil.*
(HusDcerka)

SĚ/SE v dílech tří husitských autorů

- Metoda založená na analýze slovosledných pozic (Kosek, 2011):
 - absolutní pozice v klauzi,
 - relativní pozice vůči regentu.
- Výsledky jsme porovnávali s předchozími výzkumy slovosledu enklitik v biblích a *PazMuzA*:
 - Kosek, Čech, Navrátilová, Horák 2020a,
 - Kosek, Čech, Navrátilová, Mačutek 2022.

Traktáty a kázání vs. biblické texty

Autor a název díla	Rok vzniku	Počet dokladů	Celkem dokladů
Jan Hus, Dcerka	1412	136	
Jakoubek ze Stříbra, O Boží krvi	1415	301	542
Petr Chelčický, O trojiem lidu řeč	1425	104	
<hr/>			
Bible drážďanská	kolem roku 1360	292	
Bible olomoucká	1417	265	
Pasionál	60. léta 14. st.	200	

System anotace dokladů

○ Klauzální pozice sě/se:

- iniciální,
- **postiniciální,**
- mediální,
- prefinální,
- finální.

○ Relativní pozice sě/se vůči regentu:

- **kontaktní preverbální,**
- kontaktní postverbální,
- kontaktní interverbální,
- izolovaná.

*Tuto **sě počíná** o poznání cesty
pravé k spasení. (HusDcerka)*

System anotace dokladů

○ Klauzální pozice sě/se:

- iniciální,
- **postiniciální**,
- mediální,
- prefinální,
- finální.

○ Relativní pozice sě/se vůči regentu:

- kontaktní preverbální,
- kontaktní postverbální,
- kontaktní interverbální,
- **izolovaná**.

*Protož příkladem přijímaní hodným, kdežto hřiech smrtedlný nepřekazie, vzdy **sě** něco křesťanu Božie milosti **přidává**; tehdy když by **sě** ta svátost velebná dietkám **odjala**, něco by **sě** jim Božie milosti **ujalo** a umenšilo, že by snad děti mohli (!) tiem menší mieti odplatu potom v království Božiem. (JakKrev)*

System anotace dokladů

○ Klauzální pozice sě/se:

- iniciální,
- postiniciální,
- mediální,
- prefinální,
- finální.

○ Relativní pozice sě/se vůči regentu:

- kontaktní preverbální,
- kontaktní postverbální,
- kontaktní interverbální,
- izolovaná.

*A kterak můžeme pro
Krista proliti krev,
kteřížto krve Kristovy
stydíme sě píti?
(JakKrev)*

System anotace dokladů

○ Klauzální pozice sě/se:

- iniciální,
- postiniciální,
- mediální,
- prefinální,
- finální.

○ Relativní pozice sě/se vůči regentu:

- kontaktní preverbální,
- kontaktní postverbální,
- kontaktní interverbální,
- izolovaná.

*A d'ábel najviece doufá
pomoci od těla;
neb tělo s d'áblem proti mně
sú **sě spikli**. (HusDcerka)*

System anotace dokladů

○ Klauzální pozice sě/se:

- iniciální,
- postiniciální,
- mediální,
- prefinální,
- finální.

○ Relativní pozice sě/se vůči regentu:

- kontaktní preverbální,
- kontaktní postverbální,
- kontaktní interverbální,
- izolovaná.

*Najprvé die svatý Augustýn:
„Když sě lámá posvátná
obět,“ točížto prvnie, „a když
krév z kalichu v usta
věrných sě leje, co jiného
než Božieho těla na kříži
obětovanie a jeho krve z
boku vylitie **znamená sě?**“
(JakKrev)*

Porovnání s výzkumem Kosek, Čech, Navrátilová, Mačutek 2022

dílo	postiniciální	nepostiniciální	Σ
HusDcerka	98	38	136
%	72,1 %	27,9 %	
JakKrev	163	138	301
%	54,2 %	45,8 %	
ChelčLid	71	34	106
%	67 %	33 %	
BibIDrážd'	255	73	328
%	87,3 %	12,7 %	
BibOI	205	60	265
%	77,4 %	22,6 %	
PazMuzA	161	31	192
%	80,5 %	19,5 %	

Klitikon sě/se v nepostiniciální pozici

dílo	nepostiniciální pozice			všechny anotované pozice
	mediální	prefinální	finální	
HusDcerka	24	9	3	136
%	17,6 %	6,6 %	2,2 %	
JakKrev	95	28	15	301
%	31,5 %	9,3 %	5 %	
ChelčLid	27	4	4	106
%	25,5 %	3,7 %	3,7 %	
BibiDrážď	24	4	9	292
%	8,2 %	1,4 %	3,1 %	
BibiOI	42	13	6	265
%	15,9 %	4,5 %	2,2 %	
PazMuzA	16	22	1	200
%	8 %	11 %	0,5 %	

Slovosledná konstelace reflexiva sě/se a jeho regenta v non-PostIn

dílo	kontaktní pozice			izolovaná pozice	Σ
	kontaktní preverbální	kontaktní postverbální	kontaktní interverbální		
HusDcerka	11	20	0	3	34
	32,3 %	58,9 %	0 %	8,8 %	
JakKrev	56	65	0	16	137
	40,9 %	47,4 %	0 %	11,7 %	
ChelčLid	9	24	0	2	35
	25,7 %	68,6 %	0 %	5,7 %	
BibIDrážd'	7	27	2	1	37
	19 %	72,9 %	5,4 %	2,7 %	
BibIOI	16	41	2	1	60
	26,7 %	68,3 %	3,3 %	1,7 %	
PazMuzA	24	8	0	7	39
	61,6 %	20,5 %	0 %	17,9 %	

Porovnání postiniciální a nepostiniciální pozice

○ Postiniciální pozice

- **Odvrátí₍₁₎ li se₍₂₎** *spravedlivý od spravedlnosti své a učiní li zlost...*
(HusDcerka)

○ Nepostiniciální pozice

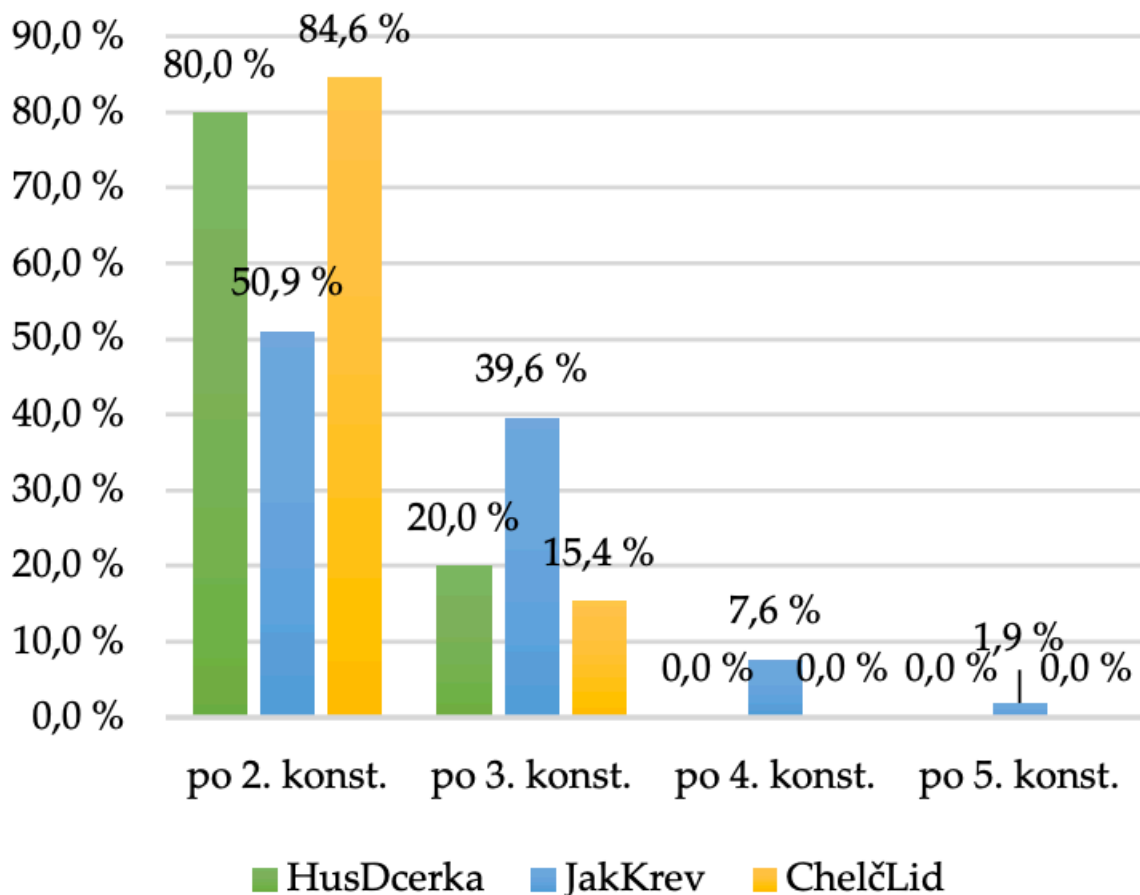
- *A ač co trpě jeden úd, trpí s ním všichni údové, pakli se raduje jeden úd, všichni údové₍₁₎ **radují₍₂₎ se₍₃₎** s ním.* (ChelčLid)
- *A kterak můžme pro Krista proliti krev, **kteřížto₍₁₎ krve Kristovy₍₂₎ **stydíme₍₃₎ se₍₄₎ píti?***** (JakKrev)

Rozložení nepostiniciálních pozic podle pořadí v klauzi

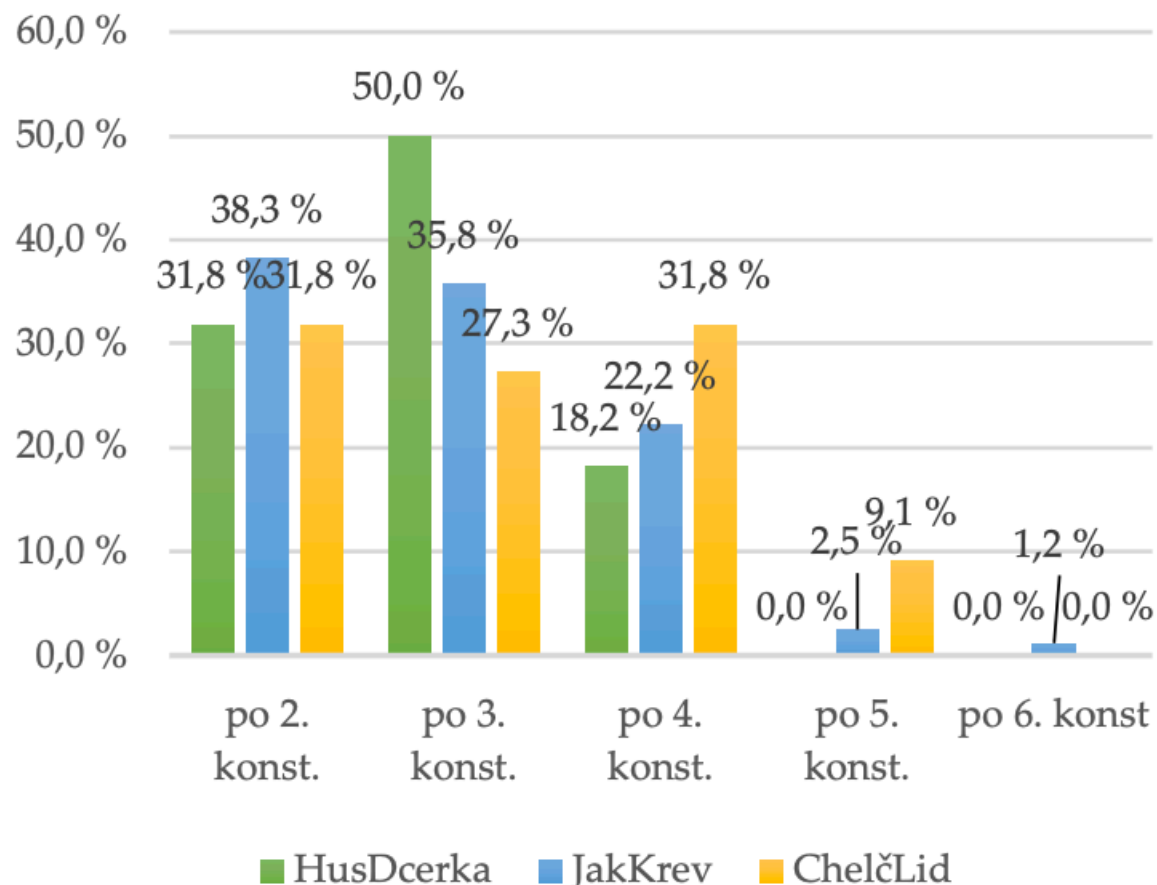
po	2. konst.	3. konst.	4. konst.	5. konst.	6. konst.
HusDcerka	15	13	4	0	0
ChelčLid	17	9	7	2	0
JakKrev	59	49	21	3	1

Rozložení nepostiniciálních pozic podle pořadí v klauzi

Frekvence klitika v non-Postin (maticová věta)

Frekvence klitika v non-Postin (zanořená věta)

Faktory ovlivňující slovosled

- Délka iniciální fráze
- Délka (komplexita) klauze
- Individuální styl
- Latinská předloha (HusDcerka, JakKrev)

Vliv délky iniciální fráze

(podle výzkumu Kosek, Čech, Navrátilová, Mačutek 2022)

○ Týká se jen klauzí, ve kterých se sloveso nenachází v iniciální pozici:

▶ *V kteréžto řeči # opět **sě ukazuje**, že kněžie z úřadu svého berúc tu obojí svátost, aby jiným dávali... (JakKrev)*

Vliv délky iniciální fráze

(podle výzkumu Kosek, Čech, Navrátilová, Mačutek 2022)

○ Týká se jen klauzí, ve kterých se sloveso nenachází v iniciální pozici:

▶ *V kteréžto řeči # opět **sě ukazuje**, že kněžie z úřadu svého berúc tu obojí svátost, aby jiným dávali... (JakKrev)*

■ Čím je iniciální fráze delší, tím je více pravděpodobnost nepostiniciálního postavení **sě/se**.

Vliv délky iniciální fráze: maticová a vedlejší věta

○ Maticová věta

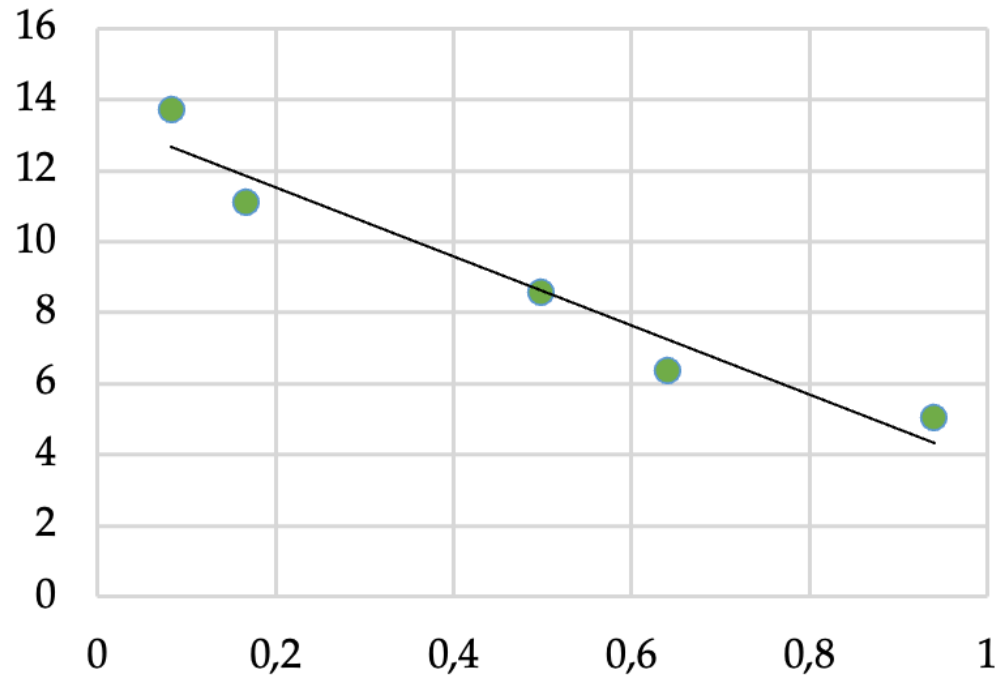
- *Když tehdy v kalichu voda k vínu se přiměšuje, Pán Kristus # obci **se tu přiměšuje** a věřících osadka (JakKrev)*

○ Vedlejší věta

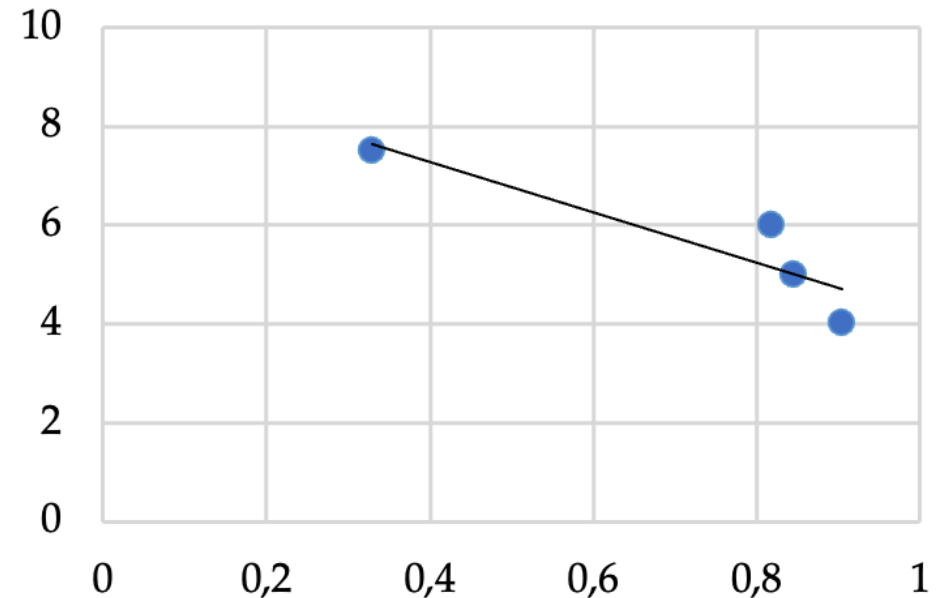
- *Neb když první léto # boj **se počel**, tehdy proti mně ty i jiné rozumy u vás na Písku mluvili sú kněží někteří z vašich, chtějí tím moc jako skrze víru sobě ujistiti. (ChelčLid)*

Vliv délky IF

Souvislost délky iniciální fráze a postiniciálního postavení sě/se (maticová věta)

Souvislost délky iniciální fráze a postiniciálního postavení sě/se (zanořená věta)

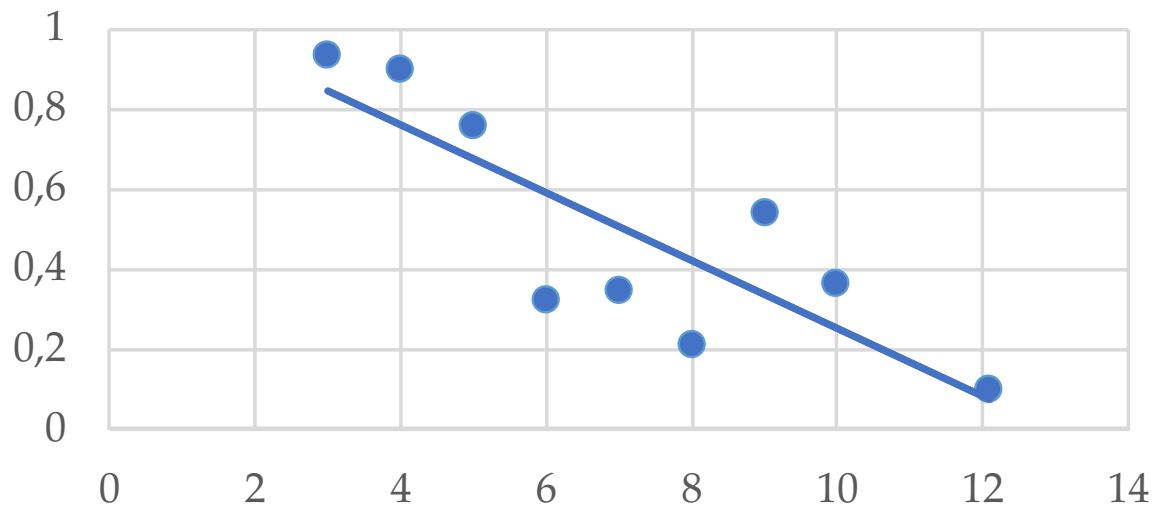

Vliv complexity klauze

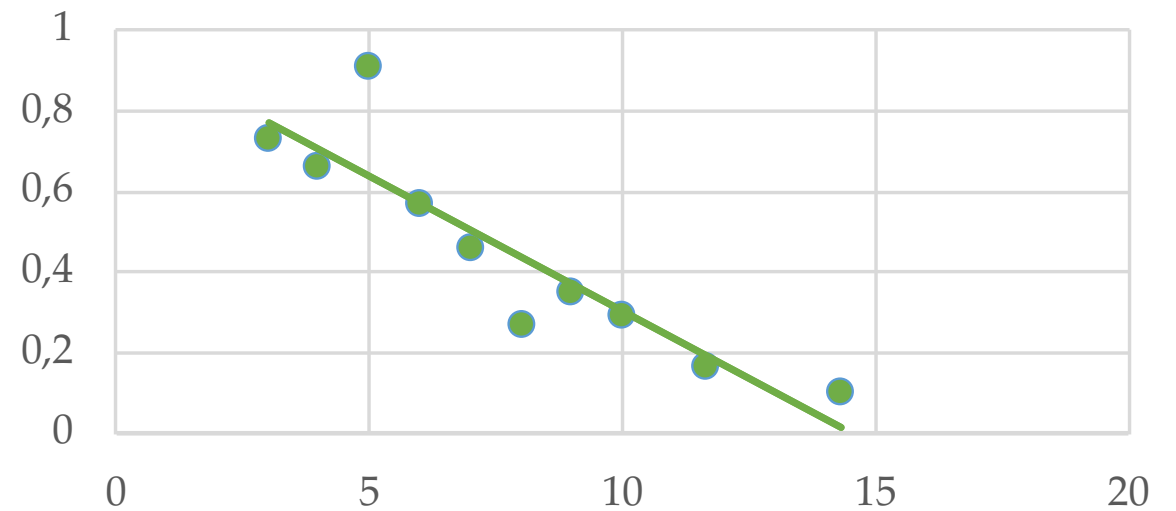
- Slovosledná pozice sě/se může být ovlivněna počtem slov v klauzi (tj. komplexitou klauze).
- **Čím je klauze delší, tím vyšší je pravděpodobnost, že se enklitikon objeví v nepostiniciální pozici.**

Vliv komplexity klauze

Vliv komplexity klauze na postavení sě/se v maticové větě

Vliv komplexity klauze na postavení sě/se v zanořené větě

Závěry

- ✓ Reflexivní sě/se je ve zkoumaných textech nejvíce doloženo v postiniciální pozici. V rámci relativních pozic dominují pozice kontaktní preverbální. Zároveň 35 až 40 % relativních pozic jsou izolované, zatímco v biblických textech jsou tyto pozice zanedbatelné.
- ✓ Mediální pozice v rámci nepostiniciálních pozic je doložena nejvíce. Další frekventovaná pozice je prefinální. Finální pozici se klitikon vyhýbá.
- ✓ Potvrdily se předpoklady o vlivu délky iniciální fráze a komplexity klauze na pravděpodobnost nepostiniciálního podstavení enklitika.

Použité zdroje

- BARTOŠ, František Michálek: Počátky kalicha v Čechách. Časopis Musea Království českého 96, 1922, s. 43–51, 157–173, Časopis Národního musea 97, 1923, oddíl duchovědný, s. 34–51, 2. vyd. in BARTOŠ, F. M.: Husitství a cizina, Praha 1931, s. 59–112.
- BAUER, Jaroslav. *Vývoj českého souvětí*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1960.
- BOUBÍN, Jaroslav. *Petr Chelčický: myslitel a reformátor*. Praha: Vyšehrad, 2005. Velké postavy českých dějin. ISBN 80-7021-654-9.
- BŘEZINA, Martin. *Redukované formy prezentních tvarů staročeského slovesa býti*. Brno, 2021. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.
- BŘEZINA, Martin. Word order of the preterite auxiliary in the Old Czech translation of the Book of Psalms. *Clavibus unitis*. 2023, **12**(2), 23-32. ISSN 1803-7747.
- ČECH, Radek, Pavel KOSEK, Olga NAVRÁTILOVÁ a Jan MAČUTEK. *Full valency and the position of enclitics in the Old Czech*. [online] 2019 s. 83-88 [cit. 2024-04-27]. Dostupné z: <https://aclanthology.org/W19-7910>
- ČECH, Radek, Pavel KOSEK, Olga NAVRÁTILOVÁ a Jan MAČUTEK. Development of the word order of the reflexive enclitic sě/se dependent on a finite verb in Czech translations of the Gospel of Matthew from the 14th to the 21st century. *JOURNAL OF HISTORICAL LINGUISTICS* [online]. NETHERLANDS: JOHN BENJAMINS PUBLISHING CO, 2023, 1–42 [cit. 2024-07-14]. ISSN 2210-2116. Dostupné z: <https://dx.doi.org/10.1075/jhl.21029.cec>.
- DOKULIL, Miloš. Opravovat se, si po čárce? *Český jazyk*. 1956, **6**, 108–113.
- ERTL, Václav. *Příspěvek k pravidlu o postavení příklonek I*. Naše řeč [online]. 1924, **8**(9), 257-268 [cit. 2024-06-09]. Dostupné z: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=1189#_ftn4
- FORST, Vladimír, Jiří OPELÍK a Luboš MERHAUT, ed. *Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce*. Praha: Academia, 1985-(1993). ISBN 80-200-0468-8.
- FRANKS, Steven a Tracy Holloway KING. *A handbook of Slavic clitics*. New York: Oxford University Press, 2000. ISBN 0195135881.
- GEBAUER, Jan, TRÁVNÍČEK, František, ed. *Historická mluvnice jazyka českého*. Vyd. 2., V Akademii 1. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1557-0.
- GREPL, Miroslav K jazykové výstavbě umělecké prózy třicátých a čtyřicátých let 19. století. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná* [online]. 1962, **11**(9), 137–161 [cit. 2024-06-14]. Dostupné z: <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107483>
- HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Stručná mluvnice česká pro školy všeobecně vzdělávací a pedagogické*. 5. vyd., (2., přeprac. vyd.). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1956. Pomocné knihy pro školy všeobecně vzdělávací a pedagogické.
- JAKOUBEK, ČEJKA, Mirek a Helena KRMÍČKOVÁ, ed. *Dvě staročeská utrakvistická díla Jakoubka ze Stříbra*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4843-0.
- JAKUBEC, Jan. Dějiny literatury české, [Díl] 1: Od nejstarších dob do probuzení politického. Praha: Jan Laichter, 1929.
- KOSEK, Pavel. *Historická mluvnice češtiny I*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6906-0.

Použité zdroje

- KOSEK, Pavel, Radek ČECH a Olga NAVRÁTILOVÁ. *Délka syntaktické fráze a klauze a jejich vliv na slovosledné postavení staročeských pronominálních enklitik*. ÚFAL Monday seminar: 18.3.2019, s. 1–75 [cit. 2024-06-14]. Dostupné z: https://www.cechradek.cz/publ/2019_Kosek_Cech_Navratilova_UFAL_19_3.pdf
- KOSEK, Pavel, Radek ČECH a Olga NAVRÁTILOVÁ. *The Influence of the Latin Vulgate on the Word Order of Pronominal Enclitics in the 1st Edition of the Old Czech Bible*. In: MENDOZA, Imke a Sandra BIRZER. *Diachronic Slavonic Syntax. Traces of Latin, Greek and Church Slavonic in Slavonic Syntax*. Berlin – Boston: De Gruyter Mouton, 2022, s. 53-80. ISBN 978-3-11-064706-8.
- KOSEK, Pavel, Radek ČECH a Olga NAVRÁTILOVÁ. *Vliv délky iniciální fráze na slovosled enklitického reflexiva se závislého na verbu finitu ve staročeském Pasionálu*. In: BREHMER, Bernhard, Anja GATTNAR a Tatiana PEREVOZCHIKOVA, ed. *Von A wie Aspekt bis Z wie zdvořilost. Ein Kaleidoskop der Slavistik für Tilman Berger zum 65. Geburtstag*. Tübingen: Verlag Tübingen University Press, 2021, s. 279–287.
- KOSEK, Pavel, Radek ČECH, Olga NAVRÁTILOVÁ a Ján MAČUTEK. *Historický vývoj reflexivního (en)klitika se/se*. [online]. Jazykovědné sdružení ČR, pražská pobočka: 31.3.2022.
- KOSEK, Pavel, Radek ČECH, Olga NAVRÁTILOVÁ a Martin HORÁK. *Slovosled reflexivního se závislého na verbu finitu v prvním vydání Bible kralické*. *Listy filologické*. 2020b, **143**(3-4), 395–438.
- KOSEK, Pavel, Radek ČECH, Olga NAVRÁTILOVÁ a Martin HORÁK. *Slovosled pronominálních enklitik mi, si, ti, ho, mu závislých na verbu finitu v prvním vydání Bible kralické*. *Listy filologické*. 2020a, **143**(1-2), 99–147.
- KOSEK, Pavel. *Enklitika v češtině barokní doby*. Brno: Host, 2011. ISBN 978-80-7294-897-0.
- KUČERA, Doman. *Slovosled se ve frázi VF v Sýkorově překladu Matoušova evangelia*. Brno, 2020. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.
- LAMPRECHT, Arnošt, Jaroslav BAUER a Dušan ŠLOSAR. *Historická mluvnice češtiny: vysokoškolská učebnice pro studenty filozofických fakult studijních oborů 73-29-8*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).
- MICHÁLEK, Emanuel. *Adjektivní neologismy v Husově jazyce*. *Listy filologické* [online]. 1967, 90(3), 247–250 [cit. 2024-06-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/23465934>
- MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-x.
- MOLNÁR, Amadeo. *K pramenům Husovy Dcerky*. *Listy filologické / Folia philologica* [online]. 1979, **102**(4), 224-230 [cit. 2024-06-26]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/23464047>
- NEKULA, Marek. *Vytýkací částice*. In: KARLÍK, Petr, Jana PLESKALOVÁ a Marek NEKULA. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. [cit. 2024-06-10] Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/VYTÝKACÍ_ČÁSTICE
- NĚMEC, Igor. *Husův podíl na slovním bohatství staré češtiny v oblasti slovesa*. *Listy filologické* [online]. 1965, 88(2), 198–203 [cit. 2024-07-22]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/23464819>

Použité zdroje

- PAJOVIĆ, Nemanja. *Slovosled pronominálních enklitik ve staročeském Pasionálu*. Brno, 2020. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.
- PETRŮ, Eduard. Petr Chelčický – Drobné spisy. Praha: Academia, 1966.
- PREJZOVÁ, Lucie. *Slovosled pronominálních klitik ve staročeské památce Tkadleček*. Brno, 2010. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita.
- RADANOVIĆ-KOCIĆ, Vesna. *Placement of Serbo-Croatian clitics: A prosodic ap- proach*. In: HALPERN, Aaron a Arnold ZWICKY. *Approaching second: Second position clitics and related phenomena*. Stanford, CA: CSLI Publications, 1996, s. 429–445.
- ŠLOSAR, Dušan. *Slovotvorný vývoj českého slovesa*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1981. Dostupné také z: <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103607>
- ŠLOSAR, Dušan. *Čeština doby husitské*. In: NEKULA, Marek, Petr KARLÍK a Jana PLESKALOVÁ. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. [cit. 2024-06-14]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ČEŠTINA DOBY HUSITSKÉ>
- SPEVAK, Olga. *Constituent Order in Classical Latin Prose*. Studies in Language Companion Series (SLCS) 117. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2010. ISBN 9789027205841.
- TOMAN, Jindřich. *Prosodické spekulace o klitikách v nekanonických pozicích*. In: HLADKÁ, Zdeňka a Petr KARLÍK, ed. *Čeština – univerzália a specifika 2*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 161–166.
- TRÁVNÍČEK, František. *Historická mluvnice česká*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1956. Učebnice vysokých škol (SPN).
- UHLÍŘOVÁ, Ludmila, Peter KOSTA a Ludmila VESELOVSKÁ. *Klitikon*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/KLITIKON>
- UHLÍŘOVÁ, Ludmila. *Knížka o slovosledu*. Praha: Academia, 1987. Malá jazyková knihnice.
- VEČERKA, Radoslav. *Předchůdci slavistiky: Jan Hus*. In: *Česká slavistika 1998: české přednášky pro XII. mezinárodní sjezd slavistů* Krakov 27.8.–2.9.1998. Krakov: SL 67, 1968, s. 283–288.
- VEČERKA, Radoslav. *Staroslověnština v kontextu slovanských jazyků*. Praha: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-0889-9.
- ZIKÁNOVÁ, Šárka. *Vliv latiny na češtinu*. In: NEKULA, Marek, Petr KARLÍK a Jana PLESKALOVÁ. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. [cit. 2024-06-14]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/VLIV LATINY NA ČEŠTINU>
- ŽAŽA, Stanislav. *Latina a řečtina v slovní zásobě, gramatice a terminologii slovanských jazyků*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5138-6

Děkuji za pozornost!

Reflexivum sě/se a jeho regent **v postiniciální pozici** v porovnání s výsledky výzkumu Kosek, Čech, Navrátilová, Mačutek (2022)

	kontaktní pozice			izolovaná pozice	Σ
	preverbální	postverbální	interverbální		
HusDcerka	44	19	0	34	97
%	45,4 %	19,6 %	0 %	35 %	
JakKrev	70	31	0	62	163
%	43 %	19 %	0 %	38 %	
ChelčLid	33	8	1	28	70
%	47,1 %	11,4 %	1,4 %	40 %	
BibIDrážd'	113	95	3	44	255
%	44,3 %	37,3 %	1,2 %	17,2 %	
BibIOI	98	76	3	28	205
%	47,8 %	37,1 %	1,5 %	13,7 %	
PazMuzA	55	21	0	85	161
%	34,2 %	13 %	0 %	52,8 %	

Vliv délky IF: Metoda zpracování

Hlavní věta (postiniciální):

- [A d'áblé] **se** také **nezmeškají**, hrozní se jí ukáží, a bude li v hříše smrtném, ihned se jí chopie a do ohně věčného ji vzlúpie. (HusDcerka) = 6 písmen

Zanořená věta (postiniciální):

- Již pochybení, kteréž mám a k kterému rozumu o rozdělení trojího lidu, [jenž] **se počítá** od některých u víře Kristově, opět zase vzkazování nechám, ale jakož žádáš toho, abych o tom něco napsal, to' učiním. (ChelčLid) = 4 písmena

Hlavní věta (nepostiniciální):

- Když tehdy v kalichu voda k vínu se přiměšuje, [Pán Kristus] obci **se tu přiměšuje** a věřících osadka (JakKrev) = 10 písmen

Zanořená věta (nepostiniciální):

- Neb když [první léto] boj **se počel**, tehdy proti mně ty i jiné rozумы u vás na Písku mluvili sú kněží někteří z vašich, chtějí tím moc jako skrze víru sobě ujistiti. (ChelčLid) = 12 písmen

Vliv délky IF (maticová věta)

maticová věta			
vážená průměrná délka fráze	postiniciální výskyty	nepostiniciální výskyty	proporce postiniciálních výskytů
5	17	1	0,94
6,36	9	5	0,64
8,57	7	7	0,5
11	2	11	0,15
13,6	1	10	0,091

Vliv délky IF (vedlejší věta)

zanořená věta			
vážená průměrná délka fráze	postiniciální výskyty	nepostiniciální výskyty	proporce postiniciálních výskytů
4	19	2	0,904
5	22	4	0,846
6	9	2	0,818
7,5	5	8	0,38
10	2	8	0,2

Vliv komplexity klauze: Metoda zpracování

Hlavní věta (postiniciální):

- Tito pláčí, ano je lúpí, vězie, šacují, a [oni se smějí jich veliké bídě]. (ChelčLid) = 6 slov

Zanořená věta (postiniciální):

- A tak pravý kající jest ten, kterýž tak želé minulých hřiechóv, [že se jiných volně nedopúšťie], tak že nižádného hřiecha nelíbí, ač bez všednieho nemóž v tomto biedném životě býti. (HusDcerka) = 5 slov

Hlavní věta (nepostiniciální):

- [Také o tom čte se v životě o svatém Donatu], že „když jeden den v kostele mšě byla jest odslúžena a lid přistupovášě k Boží svátosti a diakon podávášě těm, ješto biechu přijeli již Božie tělo, krev Kristovu, tehdy ihned nápadem brzkým množstvie pohanského dyakon padl jest a kalich svatý zlámal jest.“ (JakKrev) = 10 slov

Zanořená věta (nepostiniciální):

- A [když tu sprva tak falešně spolu slily sú se moc svěcká s kněžstvem], víc potom kněžstvo tělestné roslo ve zboží a ve cti tohoto světa, táhna zboží od moci i od jiné obce, až sú tak již na vrch dorostli. (ChelčLid) = 13 slov

Vliv complexity (vedlejší věta)

zanořená věta			
vážená průměrná délka fráze	postiniciální výskyty	nepostiniciální výskyty	proporce postiniciálních výskytů
3	11	4	0,73
4	14	7	0,66
5	31	3	0,91
6	16	12	0,57
7	12	14	0,46
8	7	19	0,269
9	6	11	0,352
10	5	12	0,294
11,66	2	10	0,166
14,3	1	9	0,1

Vliv complexity (maticová věta)

maticová věta			
vážená průměrná délka klauze	postiniciální výskyty	nepostiniciální výskyty	proporce postiniciálních výskytů
3	15	1	0,94
4	18	2	0,9
5	16	5	0,762
6	9	19	0,321
7	8	15	0,347
8	3	11	0,214
9	6	5	0,545
10	4	7	0,363
12,1	1	9	0,1